

Posudek diplomové práce

„Bon Repos – od Šporkových festivit k novodobé účelovosti“

Autor: Ing. Bc. Stanislav Svoboda

Studijní program: Historické vědy; studijní obor: Historie

Hradec Králové, 2017

Autor předložil text, jež lze označit za zralý výsledek víceoborového uvažování nad vybraným historickým fenoménem, v daném případě původně barokním areálem specifického účelu, jímž byl zámeček Bon Repos.

Při četbě spisu vytane na mysl styl práce a líčení velkého českého historika Zdeňka Kalisty, který v jinak útlém medailonku o Bon Repos „*jako zrcadlu baroka a rokoka především*“ načrtl mistrovskou barvitou fresku doby, v níž pominul „dějiny pouhého kamene“ a naopak vysvětlil „duchovou podstatu“ místa. Autor diplomové práce při zachování veškerých vědeckých metod zjevně souzní s tímto pojetím, a proto výsledek kromě faktografického přínosu vykazuje ještě vysokou míru přidané hodnoty v oblasti uchopení skutečného života památky, respektive „v památce“.

Stanislav Svoboda si vytyčil za cíl systematicky vylíčit náplň areálu od doby jeho založení a vrcholu společenského života přes úpadek v dobách držby armády až po současnou rehabilitaci. Na první pohled by bylo možné očekávat snad až rutinně koncipovaný text pojednávající o postupném vývoji místa a jeho proměnách. V případě Bon Repos se však nejednalo ani o správní centrum panství, ani o rezidenci, nýbrž o jedinečné lovecko-společenské hájemství. Namísto obvyklého líčení modelu správy, hospodářského potenciálu majetku a obchodních transakcí proto autor musel do své práce zahrnout řadu aspektů z oblasti dobových festivit a šířeji přímo mentalit. Podobně nebylo možné pojednávat o objektu a jeho bezprostředním areálu izolovaně bez vazeb na krajinu, další přidružené stavby, zařízení a lokality, které byly s funkcí „zámečku“ provázány v celek fungující k obrazu svého budovatele. Při zachování chronologické linie líčení dějin objektu se tak v případě textu S. Svobody setkáváme ve velké míře s teoretickými pasážemi vystavenými na relevantní literatuře, které dokreslují jednotlivá zjištění a dávají jim smysl. Plnohodnotným pramenem, který účelně a maximálně vytěžuje, jsou autorovi také veduty a mapy. Podobně do své práce včleňuje výsledky *oral history*, které však průběžně podrobuje poučené kritice.

Autor prokázal akribii při nakládání se samotným faktem, s prameny, literaturou. Ke své práci sumarizoval a uvážlivě vytěžil dosavadní poznatky, které opětovně ověřoval v archivních pramenech, další informace nově dohledával, současně otevřeně přiznával absenci pramenů nebo konkrétních informací. Je tedy zřejmé, že jako poučený badatel ve „svém tématu“ tuší, že nové poznatky zvláště k oblasti festivit pravděpodobně obsahují dosud značně rozptýlené egodokumenty vzešlé z per někdejších přímých účastníků jednotlivých společenských podniků pořádaných na Bon Repos. Při rekonstrukci zvláště rituálů a dobových zvyklostí má i sebedrobnější postřeh mimořádný význam. Při obhajobě by tedy bylo na místě vést úvahy také o tom, z okruhů jakých archivních fondů mohou takové nové poznatky vzejít. S touto otázkou souvisí i „mezinárodní“, ba kosmopolitní dimenze dobové kultury a společnosti. Jako oponent jsem si vědom, že v daném stupni kvalifikační práce je třeba zvolit přiměřený rozsah a záběr, přesto považuji za vhodné, aby se autor vyjádřil k základním teoretickým zahraničním pracím k pojednávané tematice. Bylo by škodlivé, pokud bychom ohnisko kultury na Bon Repos vnímali pouze lokálně, a to jak v rovině koncepce, staveb a výzdoby, tak vlastního života v areálu včetně jeho vybraných návštěvníků.

Za autorovu zásluhu považuji, že Bon Repos na jedné straně ukotvil ve složitém světě Františka Antonína Šporka a že se současně snažil sledovanou linii „života místa“ – dle možností – neopouštět ani v dalších časových údobích. Další pasáže jsou proto plnohodnotnou součástí dějin místa a práce, nikoliv toliko dovětky. Závěrečná kapitola příkladně naznačuje, jak lze také přistoupit k některým historickým tématům, je-li toho autor mocen. S. Svoboda si klade otázku po smyslu areálu v 21. století, po jeho využití, a to při dodržení jeho dějinného odkazu, estetické úrovně a především vkusu. Tímto poučeným závěrem, z něž lze vysledovat cesty uvažování odpovědného správce historického dědictví, dodává svému textu na aktuálnosti a praktické využitelnosti.

Výsledkem je práce vyzárlá, stylisticky kvalitní, obsahově vyrovnaná.

Nemohu však pominout výtku na adresu anglického shrnutí. U znalce baroka a typologie památek, jakým jistě S. Svoboda je, zvláště zarazí, volí-li pro objekt typu zámečku zcela nevhodný termín „castle“; gramatické prohřešky v užití časů jsou jinak odstranitelné a neubírají na srozumitelnosti. Otázkou je rovněž použitý citační úzus, a to při opakovaných odkazech na stejný zdroj. Přes autorův vytříbený sloh si dále nejsem jist, zda volba termínu „charisma“ není v případě spojení s památkou již přílišnou licencí (s.103).

Ing. Bc. Stanislav Svoboda svou prací prokázal, že je plně s to vědeckými metodami zpracovat vytčené téma, doložil znalost rozličných typů pramenů a především schopnost klást sám sobě otázky, shrnovat poznatky a s nadhledem uvažovat o pojednávané problematice. Z uvedených důvodů navrhuji práci k obhajobě s hodnocením stupněm....

Vlkov, 31. května 2017

PhDr. Ondřej Tikovský, Ph. D.,